

TELEGRAFUL ROMÂN.

Abone Martia, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefranțate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Târguiala“.

Sibiu, 17 Aprilie n.

Patru zile din săptămâna trecută dl prim-ministru *Wekerle* le-a petrecut în Viena, împreună cu alți doi membri ai cabinetului său. Au continuat pertractările cu colegii din Austria, în chestia reînnoirii pactului vamal-comercial, au continuat „târguiala”, cum spune „*Budapesti Hir- lap*”. Cu ce rezultat? Versiunile sunt diferite. Din unele părți se afirmă, că guvernele au ajuns la înțelegere, și numai asupra unor amănunte au să mai schimbe părerile cu ocazia- nea proximei întâlniri; prin urmare, pertractările se vor continua. Din alte părți iarăși se spune, că despre o înțelegere perfectă nu poate fi vorba decât după alegerile parlamentare din Austria, pentru că guvernul din Austria vrea să vadă întâiu ce rezultat dau alegerile, cum se va forma reichsrathul austriac, și cam ce fel de înțelegere cu Ungaria va fi aprobată din partea majorității parlamentare de dincolo? Mai este apoi versiunea, că înțelegerea e perfectă, însă nu se aduce la cunoștință publică decât numai după alegerile din Austria, iar până atunci pertractările se continuă numai pentru seducerea opiniei publice.

Careva dintre aceste combinațiuni trebuie să fie corectă, și noi credem, că cea dintâi e cea adevărată. Înțelegerea e perfectă, și numai asupra unor amănunte mai există divergență de păreri. Se vor delătura pedecile și cu privire la acestea, și apoi guvernele vor pași în fața majorităților lor parlamentare cu surprinderea că: *rămân toate așa cum au fost*, pe zece ani, eventual pe douăzeci de ani.

Cam așa ne prezintă lucrurile ziarele mari ungurești, cari stau aproape de guvern, și cari se plâng amar printre sîre, că pertractările cele lungi, și energia manifestată

din partea ministrilor maghiari, n'au putut să dea alt rezultat, decât acesta: *Nici un câștig, nici un favor, nici un pas real, ci numai ideal, spre independența economică a Ungariei!*

Ziarul „*Budapesti Hir- lap*” scria de ex. mai zilele trecute următoarele: „Acum, după potolirea agitațiilor, speranțelor, îndulcirilor, lozincelor folosite în luptele purtate, cu desilusionare trebuie să primim acest rezultat. După cinci ani de lupte amare, după un an de asuprire și de șicanare neomenoasă, a ne întoarce pe zece ani iarăși acolo, unde am fost, iar peste zece ani a ne afla în fața unei nesiguranțe, este ceva ce nu trebuia să așteptăm dela conducătorii noștri!”

Dar ce alta așteptau oare domnii dela ziarul numit să le aducă conducătorii? Independența economică a țării, întreagă și dintr'odată? Bine, mai este om în Ungaria, om înțelept, care să nu știe, că independența economică a țării, făcută acum, la moment, înseamnă ruina financiară a țării în așa măsură, încât nici în zece ori douăzeci de ani nu s'ar putea reculege?

Nu; foarte înțelepțește au lucrat conducătorii, ministrii, când s'au învoit să accepteze acest rezultat nemulțamitor pentru ceice visau marea cu sarea, însă mulțamitor deocamdată pentru țară. Și dacă este motiv de vre-o nemulțamire și de reproșare, acesta e pe partea țării, care ar avea dreptul să întoarcă vorba ziarului „*Budapesti Hir- lap*” și să zică astfel: „Pentru a ajunge la acest rezultat, pe care trebuie să-l primesc acum cu desilusionare, ce lipsă am avut eu de frământările din anii trecuți, de agitațiile, îndulcirile, lozincele folosite în luptele purtate, de ridicarea pumnilor în contra Vienei, de anul cel de asuprire, și de celelalte? Cui au fost toate acestea de folos, dacă mie nu-mi aduc nici o îmbunătățire?”

Da, țara ar trebui să tragă la răspundere pe ceice au băgat-o în frământările și agitațiile din anii trecuți, fără nici o trebuință. Dar țara e bună, le uită, le iartă și le suferă toate. Țara așteaptă cu indulgență și continuarea „târguiei” și terminarea ei, sperând, că totuși îi va aduce ceva îmbunătățire, iar dacă nu se poate, va zice „bine e și așa”, și-și va căuta de lucru, văzându-și de năcazuri. Iar când o va mai chema cineva la luptă pentru independența economică, nu se va mai duce. Sigur nu se va mai duce.

Din parlament. În ședința de Luni a dietei a vorbit, la discuția asupra legii școlare, raportorul Vertán Endre, apoi deputatul naționalist M. Polit și Românul Vasile Goldiș. Eri, Marți, a vorbit Dr. Teodor Mihályi, Skicsák și Dr. Aurel Vlad, toți ca propunători de moțiuni, în urmă s'a ordonat votarea. Contra proiectului de lege al contelui Apponyi au votat deputații naționaliști, deputații sași, iar din partidul popular abatele Molnár și deputatul Hencz. S'a intrat numai decât în discuția pe articole, care se continuă astăzi.

Discuția parlamentară asupra legii școlare.

Ședința de Vineri. Deputatul *Somogyi* prezintă hotărârea comisiei care e însărcinată cu supravegherea compunerii ziarului dietei, și cere, ca fiind vorba de chestia *Vaida*, să fie pusă la ordinea zilei în ședința proximă. Se admite.

Se continuă apoi discuția asupra legii școlare. Vorbește deputatul sas *Meltzer* în contra proiectului de lege, însă dându-și mari silințe să nu supere pe *Apponyi*, și căutând să împace capra și varza. Se teme de altcun Sasul, că proiectul de lege va surpa baza pe care a stat și s'a dezvoltat de veacuri poporul sas din Ardeal, și-și exprimă convingerea, că un bărbat mare

de stat, cum e *Apponyi*, nu va restrânge ori nimici drepturi, pe cari datorință are să le apere, drepturile confesiunilor cu privire la susținerea școalelor. Proiectul de lege nu-l primește.

Răspunde contele *Apponyi*, Sașilor și naționaliștilor. Celor dintâi le spune, că i-ar fi părut mai bine, dacă votau în general și ei proiectul de lege, și numai la discuția pe articole și-ar fi expus nedererile. Răspunde pe larg și abatelui *Molnár* din partidul popular, care asemenea a vorbit contra proiectului. Iar din aceea ce a răspuns deputaților români, am estras în numărul trecut părțile esențiale. A vorbit dl ministru până la ora unu, ca pe vremea când se afla în opoziție. Când a terminat, majoritatea i-a făcut ovații furtunoase.

S'a suspendat apoi ședința, iar după pauză a vorbit deputatul român *Aurel Novacu*. Spune, că instrucția poate să dea rezultate pozitive numai în limba maternă. N'ar fi dușman al statificării instrucției pe întreaga linie, atunci când statificarea s'ar face pe baza legii de naționalități. Dar guvernul nu vrea să ridice școale de stat, ci le ia gata dela confesiuni. Imprejurările din străinătate, la cari se provoacă Ungurii, nu se potrivesc cu cele dela noi. Acuza de irredentism, care meru se aruncă Românilor, o respinge, și afirmă, că scopul politicii române este, să se dea monarhiei cetățeni tari, deștepți și fericiți. Nimicirea națiunii politice maghiare nu o dorește nime, după ce toți facem parte din ea. Respinge proiectul de lege și prezintă un proiect de rezoluțiune.

Ședința se ridică.

Ședința de Sâmbătă. Iarăși o ședință cam furtunoasă. S'a ocupat cu chestia *Vaida*, — prin urmare noua prilej de a înzulta pe cei din partidul naționalist. Se autentică procesul verbal al ședinței trecute și se pune în dezbatere raportul comisiei de cenzurare al ziarului dietei.

Raportorul *Somogyi* arată, că poeziile lui *Vaida* au ajuns prin contrabandă în ziar, n'au fost cetite în dietă, prin urmare propune ștergerea lor din ziar. Susține, că lucrul acesta l-au făcut până acum ma-

FOIȘOARĂ.

Ziua de porunci.

Schițe pentru monografia comunelor Aciliu, Mag și Săcel.

(Fine).

Pretorele mă agrăește și chiamă la o parte și după câteva vorbe schimbate prietenește, mă invită la masă. Mă înțeleg cu primarii din Săcel, Mag și Aciliu, tovarășii mei de drum și de slujbă, să mă aștepte în Mercurea și primesc invitarea de masă.

Sibiul, viața din Sibiu, viața comunală din Săcunimea Sibiului nu se potrivea deloc cu viața din varmeghie, și în conversația dela masă i-am arătat pretorului, ce greu este pentru aceste comune să treacă pe lângă pretura Săliștei, atunci a Cristianului, și prin Mercurea și să vie la Cunța și-i spun, că ar fi vremea să se facă o împărțire mai omenească.

Omul meu m'a înțeles, dar mi-a spus că asta nu se poate schimba decât prin dieta țării, și dieta cu greu se va învoi să se slăbească comitatul nemes Alsó-fehérmegye.

Și apoi mai avea pretorul un motiv,

aceste comune plăteau banii drumului în numărari, căci la Mihalț nu puteau merge să facă zile de clacă cu carul și cu boii, plăteau mult la spitalul din Aiud, la scriitorii preturei, la doftorul din Vinț, care venia odată pe an de „altoia” copiii și alte mărunțșuri. Iar primarii ca cei din cele 3 sate nu aveau la câmp. Aceștia îi aduceau ce-i drept miei, porci, grâu, dar cei de câtră scăunime o garnitură dela Arad ca dar de cununie, care făcea pe atunci de douăzeci cât azi — vădit îi era tare neplăcută tema mea, dar eu nu-l slăbeam din dragoste și-i spusei, că o să încercăm la dietă, și cu gându-l acesta hotărât de a pune la cale o schimbare, m'am depărtat din Cunța. Ajungându-mi primarii le spusei și lor planul.

Se uitau la mine ca la un nebun, și-mi spuneau toți într'un glas „asta ne-ar mai trebui”.

Sub solgăbirăia lui Teleky, primarii erau ca și pe viață aleși și în Mag nu-ți puteai închipui primar decât pe Tănase Moga, în Săcel pe Răspop și în Aciliu pe Toma Stroia. Toți erau oameni de frunte și pe toți îi ținea în slujbă vaza și cinstea, iar nu venitul, acela l-ar fi cinstit bucuros ori care pargarului din sat.

Toți 3 își dorm acum somnul de moarte, între ei cel mai vrednic a fost fără îndoială și cel mai de plâns de satul întreg Atanasie Moga. Învoiala însă, ca să se ceară la Sibiu, care era pe cale de a se preface în comitat, nu și-o dădeau nici unul. Viitorul a dovedit, că ei din punctul lor de vedere aveau dreptate, căci cu permutarea comunelor la Sibiu, după 3-4 ani le-a încetat domnia și poporul a ales bine, rău, dar a ales alți și alți primari și nu a mai stat sub stăpânirea absolutistică a primarilor vechi, cari în mulți ani de cârmuire vor fi făcut și bune, dar sigur au făcut și greșeli, mai ales fie îrtatul Răspop.

Reîntors acasă am comunicat planul meu altor persoane, care de pe atunci aveau simț pentru binele poporului și pentru durerile lui — și care își dădea seamă, că dacă ar succeda planul ar fi o mare întorsătură spre bine pentru aceste comune.

Persoana aceea cu stăruință de fer, cu jertfe personale și strânse dela poporul din cele 3 comune a dus planul la isbândă norocoasă.

După câteva zile a mers la Sibiu și a conferat cu fruntașii de atunci Bologa, Măcelariu, iar pe avocatul Dr. Nemeș l-a

încredințat cu facerea petiției la „*Di-tă*” în numele comunelor. Voința primarilor în fața energiei lui au amuțit.

Intre ceice au sprijinit petiția în dietă a fost deputatul dietal de atunci, domnul Partenie Cosma și Zeyk Daniel, deputatul cercului Vinț-de-jos, și mai pe urmă comitele suprem al comitatului Albeide-jos.

Pretorul *Teleky*, care la început nu era aplicat să sprijinească planul, a fost convins și convertit să facă un lucru bun și raportul lui înaintat vicecomitetului Csathó și apoi dietei, a fost decisător în cauza aceasta. După cât știu, el a intervenit și în persoană la Zeyk și acesta era referent în comisia petiționară din dietă. În anul următor comunele au fost incorporate la comitatul Sibiului și asupra lor s'a revărsat toate binefacerile unei administrații înțelepte.

Aciliu are o școală frumoasă cu 2 învățători bine pregătiți, de atunci — s'a făcut comună mare, are un fond pentru zidirea bisericei de 26 mii coroane, a înființat o Reuniune de credit „*Raiffeisen*”, are cancelarie comunală proprie, drum spre Săliște lucrat de Italieni, populație harnică și număroasă, străzi pardoite cu p-

de multeori deputații naționaliști. (Dr. I. Maniu cere să spună cazuri concrete.)

Vorbește Dr. T. Mihalyi. Primește partea primă a raportului, ca versurile să fie omise, dar nu primește celelalte părți din propunerea comisiei. Pentru că s'a dat satisfacție pentru ofensa adusă, și astfel chestia e „res indicata“. De contrabandare nu poate fi vorba, pentru că poeziile au fost cetite.

Ugron Gábor susține, că numai jumătate din versuri au fost cetite și spune, că cei ce apără pe Vaida se fac părtași de fapta lui. Primește întreg raportul.

Dr. Iuliu Maniu răspunde lui Ugron, aducându-i aminte, că deputatul Dr. St. C. Pop a făcut atent pe Vaida să nu cetească poeziile, și văzând că Vaida nu l'ascultă a părăsit sala. Vaida a cerut scuze, nu mai poate fi deci apostrofă. Mai departe să nu meargă dieta. Poeziile au fost cetite, dar fiindcă s'au cetit încoet, să se considere ca necetite; la aceasta s'au învoit toți din capul locului. Însă aceea ce a făcut dieta în ședința secretă, în frunte cu un ministru, a enunțat despre un deputat, că e incompatibil, — nu poate accepta nime.

Viceprezidentul Náray, care a condus ședința atunci când Vaida a cetit poeziile spune, că cetirea de poezii n'a durat decât două minute. S'a uitat la ceas. Prin urmare a fost imposibilitate fizică, ca Vaida să le fi cetit toate.

Dr. Aurel Vlad declară la acuzele lui Ugron, că auzind pe Vaida cetind poeziile, ie strigat românește „lasă-le dracului, nu le ceti“, și văzând că Vaida nu l'ascultă, a eșit din sală.

Markos Gyula declară, că a fost aproape lângă Vaida, și n'a auzit poeziile.

Somogyi cere în urmă de nou să-i primească dieta întreaga propunere. Se primește.

Urmează discuția asupra proiectului școlar de lege. Vorbește deputatul Szentiványi Árpád pentru proiect, spunând însă că are observări la câțiva paragrafi, pe cari și le va dezvolta în cursul discuției pe articole, apoi ia cuvântul deputatul român Dr. Aurel Vlad. Citează din un discurs al contelui Szécsényi, rostit la anul 1842, când s'a pronunțat marele Maghiar în contra șovinismului. Vorbește apoi despre proiectul de lege din dezbatere, spunând că a stărnit resenz și a pus în agitație majoritatea populației țării. Legea numai atunci e bună, dacă e primită cu simpatie, iar nu când lumea o primește cu groază. Combate apoi proiectul de lege cu argumente tari și la urmă declară că nu l'primește.

Urmează deputatul Balogh Ernő, care vorbește pe scurt pentru proiect, iar în urmă vin chemați la tribună doi Slovaci, Paul Blaho și Mihai Artim, însă amândoi sunt absenți, și astfel președintele declară discuția generală de încheiată, după ce na mai e înscris nime la cuvânt.

O surprindere neplăcută pentru de-

putații naționaliști, dintre cari mulți aveau încă de gând să vorbească, dar pentru ședința aceasta erau cei doi Slovaci la rând ca să poartelupta arlamentară. Se vede însă că i-au descurajat întâmplările din zilele trecute, și nu s'au prezentat la post.

Deputatul Dr. Iuliu Maniu s'a sculat iute și a spus, că mai era înscris între oratori și deputatul Mrksici, care e prezent, a rugat deci pe președintele să-i acorde cuvântul. De aceea părere a fost și contele Apocry, dar în urmă s'a constatat, că Mrksici nu s'a enunțat la nici un notar la cuvânt, ci și-a scris numele pe tabla neagră (deputatul Mrksici e țaran simplu) ceea ce nu e destul; prin urmare președintele enunță de nou, că discuția generală e încheiată. Pentru ședința proximă se pune la ordinea zilei rostirea vorbirilor finale din partea deputaților cari au prezentat moțiuni.

Urmează interelările. Deputatul Pelő Sándor interpelează în chestia societăților țărănești din comitatul Bechișiu, desființate de ministrul de interne, iar deputatul naționalist Polit în chestia macedoneană. Primministrul Wekerle i-i răspunde imediat. Polit nu primește răspunsul, dieta însă da. Dr. Aurel Vlad cere amânarea interpelețiilor sale, după ce timpul e înaintat. Se admite, și la orele 2 și jumătate ședința se ridică.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral din tract. Hunedoara.

— 27 Martie v.

La primul loc din nr. 13 a. c. al preșutului nostru ziar „Tel. Rom.“ s'au arătat într'un mod cât se poate de plausibil principiile și normele mărețe, prin cari se pune în mișcare biserica noastră națională autonomă, ca un întreg sublim și impunător. S'a arătat, cum în acest mecanism mișcarea și acțiunea corporațiunii inferioare este materialul de prelucrare în mod tot mai desăvârșit a corporațiunii următoare superioare. Din toate unghiurile să observe această mișcare și acțiune a bisericii noastre celei vii, a clerului și poporului nostru drept credincios. Din toate colțurile au grăbit și grăbesc cei buni a prelucra aluatul sau materialul preparat de parohii, în protopresbiterate, ca foruri de instanță mai superioară, pentru ca astfel pe „Duminea Tomei“ să mai poată trece odată prin o amănunțită cernere de către suprema corporațiune a arhidiececei noastre — de către sinodul arhidiececesan. Semnele de mișcare constituțională le-a arătat și tinărul nostru tract al Hunedoare.

La 27 Martie v. s'a ținut sinodul protopresbiteral ordinar în biserica noastră din Hunedoara. S'a celebrat sfânta liturgie, s'a implorat darul și ajutorul Celui Preaînalt, iar în urmă amăsurat ordinei de zi numai decât se întrunește comitetul și epitropia protopresbiterală în ședință ordinară, spre cenzurarea rațiounului și bugetului protopresbiteral. Terminate acestea prez. sinodului, protopresbiterul Avram P. Păcurariu, rostește o vorbire bine simțită, în care cu o pătrunzătoare înduioșare provoacă interesul tuturor fiilor tractului și îndeosebi a factorilor compe-

cunoscut în cercul tinerilor de Tata Ivan care după ce a pus piatra fundamentală la fericirea și bună starea acestor comune, cărora el le-a fost adevăratul mentor și cărmuitor aproape 20 de ani și le-a smuls din administrația comitatului Albei-de-Jos, a trecut ca notar în fruntea comună Gurarului acum 20 de ani, unde se află și azi, pregătit a trece la pensie.

Mi-se va spune, că toate aceste se puteau face și sub oblăduirea comitatului Albei-de-Jos. Cu toate hotărârile susțin, că comitatul Albei pe care îl cunosc atât de bine ca puținii alții, nu tolerează să se dea din alodiu salarii învățătoresc, nu s'ar fi învoit ca să facă lucrurile multe și bune, cari s'au făcut în comitatul Sibiiului, unde sarcinile publice încă nu sunt ca la Alba-de-Jos. La aceste se adauge, că pretorii cercului Sălășe, trei, câți au ocupat această înaltă slujbă, fiind R. mâni și încă buni Români, au spriginit și inițiat înșiși pornirile spre bine și spre lucruri folositoare obștei, pe când cei din Cuntă și dacă ar fi voit, nu ar fi putut, căci după alt recept să cărmuește poporul acolo și după altul — aici.

N. Ivan
ases. consistor.

tenți și chemați, rugându-i a să posta și veghe, fiecare la locul său, întru apărarea cetățielor noastre scumpe — biserica și școala — cari ne-au adăpostit sub scutul lor prin valorile viforoase ale veacurilor. Îndeosebi școala noastră — zice bărbatul încrunțit în serviciul bisericii, — este amenințată... Din două părți să văd ridicându-se nori nimicitori asupra orizontului acestei școale, unul vine din parte neașteptată de noi, iar altul și poate cel mai periculos este ridicat din sinul nostru propriu sub forma crasului indiferentism, manifestat din partea poporului față de școală. Urmarea acestora înseamnă nu prea îndepărtata pierdere totală a școalei noastre. Apoi după pierderea școalei se va încerca spargerea coperișului celeilalte cetăți salvatoare — a bisericii... Cum am spus, prin o vorbire de un instructiv și pătrunzător conținut, deschide ședința sinodului la orele 10 a. m.

Se constată prezența a 7 membrii preoțești, deci afară de unul bolnav toți prezenți și a 7 membrii mireni... 9 absenți, de sine înțelese fără scusă! Să proclamăm ca notar preotul Constantin Dancila, iar bărbăți de încredere, membrii Petru Șinca și Dr. George Dubleș. No rula cetește „Raportul general“, o icoană a stării faptice a tractului, care ne arată de o parte progresele îmbucurătoare crescând în an în an, îndeosebi la ramurile referitoare la cele bisericești, dar nu tănuiește nici multele neajunsuri în cele școlare și epitropești, cari deși arată și ele progrese însemnate față de trecut, totuși lasă încă multe de îndreptat. La acest „raport“ vorbește în general Dr. George Dubleș. Ia act cu plăcere de unele progrese arătate, dar este îngrijat de multele neajunsuri înșirate. Dă expresie temerei, că aceste din urmă nici n'ar fi expuse în raport în toată nuditățile lor. Cere a se expune în raport și mijloacele și îndreptările de îndreptare a rețelilor din partea com. protopresbiteral. După ce președintele declară, că conținutul raportului este purul adevăr a stării faptice a tractului, nu s'a exagerat nimica întru arătarea unor progrese, nici nu s'a tănuit nimica la afacerile, cari asteaptă grabnică îndreptare, raportul se primește în general ca basă pentru desbaterea în special.

La cele bisericești ia cuvântul preotul George Rain, și afirmă că, în urma cifrelor indicate în raport la rubrica concubinatelor, întru stărpirea acelor nu se lucrează aproape nimic din partea celor chemați. Ba ce e mai mult este un lucru foarte ciudat și neexplicabil, că tocmai de când se alarmează din toate părțile competente necesitatea acțiunilor de stărpire a acestui rău devenit general, el prinde rădăcini și se lățește în mod înspăimântător chiar și prin comunele în cari până acum nici de pomenirea concubinatelui nu s'a auzit. Cere ca sinodul să hotărască, ca preoții să lucre în mod comun, asociindu-se în contra răului.

La afacerile școlare, cari peste tot arată un foarte trist tablou, vorbește d. Nicolae Macrea, Constantin Dima și mai mulți. Se simte necesitatea îmbunătățirii afacerilor școlare prin chemarea la muncă serioasă a tuturor forțelor și factorilor. Comisia emisă de sinodul trecut se îndatorează a face excursiuni prin parohiile amenințate și periclitare, pentru a ridica interesul și simțul de jertfă a credincioșilor față de ce avem mai scump, față de școală și biserică. În acțiune comună cu preoții întruniți din parohiile învecinate să năsuiască întru ameliorarea tuturor chestiunilor noastre școlare-bisericești.

Partea afacerilor epitropești — după raportul general — de asemenea reclamă mai mult zel și interes din partea tuturor factorilor competenți. Socotelile se încheie în multe privințe cu deficite. După ce mai mulți membri vorbesc la chestie, p. George Rain își reînnoiește propunerea făcută în primul sinod protop. al acestui tract (1902), în înțelesul căreia să se pună basă unui fond protopresbiteral neatacabil. Fiind acum propunerea acceptată din partea sinodului să decida: fiecare preot este obligat a contribui la augmentarea aceluia fond cu o sumă fundamentală de 5 coroane și cu o sumă anuală de 2 cor., iar membrii sinodului protopresbiteral cu o contribuție anuală dela o coroană în sus cu cât vor voi și putea.

Rațiociniul și bugetul protopresbiteratului, prezentate din partea epitropiei, sinodul le primește, și votează conducătorilor acelor absolutului obcinuit.

Referitor la înalta provocare a Prea Venerabilului Consistor cu privire la noua arondare a cercurilor electorale biser., — sinodul aprobă proiectul stabilit, conform caruia tractul nostru întreg dimpreună cu al Devei să formeze un cerc electoral.

La chestia clasificării parohiilor, s'au declarat Hunedoara și Gelariul de cl. I., două parohii de cl. II. iar celelalte toate de cl. III.

Timpe de 4½ ore a ținut sinodul, semn,

că zelul și interesul față de ce ne este scump — nu lipsește. Ni-se părea că am isprăvit cu toate... când președintele, amăsurat, ordinea de zi, întreabă de eventuale propuneri... E tăcere și liniște adâncă în casa lui Dumnezeu... un moment nu s'a aude nimic din partea nimăru. Dar pare că am simți oarecum clatinându-se țărana sub picioarele noastre... pare că simțim undulațiunile unei voci tainice ce pătrunde până la urechile sufletului nostru... și ne șoptește: „deșteptăți!“... Da, oasele scumpe cari zac în fața bisericii, pare că se mișcă; duhul lui Nicolau Huțoviciu, protopopul Hunedoarei și vicariul general al eparhiei de odinioară a Ardealului, care în cele mai negre zile a ținut în mână frânele conducătorii bisericii noastre, pare că ne îndeamnă să privim spre norii grei și înfricoșăți, cari se ridică pe orizontul scumpei noastre școale... și ne strigă: apărați școala, ca să nu recădeți la starea deplorabilă de pe vremile mele!... Șoapta tainică și misterioasă e înțeleasă!... Deputatul Dr. George Dubleșiu, în mijlocul unei liniște sârbătoarești arată marele pericol, ce să prepară școalei noastre prin proiectul dlui ministru Apponyi, și propune, iar sinodul cu unanimitate primește următoarea

Hotărâre:

Sinodul protopresbiteral al tractului Hunedoara, având în vedere, că constituția acestui stat garantează egala îndreptățire a tuturor naționalităților. Considerând, că naționalitatea română are drepturi istorice incontestabile în acest stat, — drepturi sancționate — în ceea ce privește școalele, — prin articolele IX, XXXVIII, XLIV din legea 1868. Considerând că autonomia bisericii și școalei confesionale române e asigurată în mod nealterabil: condamnă cu toată energia tendința de maghiarizare a școalelor românești, ce în mod evident să urmeze prin proiectul ministrului Apponyi, și protestează contra acestui proiect de lege, care tinde la o asigurare ilegală și neadmisibilă a supremației maghiare în dauna așezămintelor noastre bisericești și școlare, care amenință cu nimicire limba românească în dezvoltarea liberă și firească a culturii noastre naționale. Sinodul protopresbiteral al tractului Hunedoara totodată aderează cu plăcere și cu cea mai bună credință la ținuta bravă a archiereilor și în deosebi apreciază stăruința bunului și înțeleptului său cap bisericesc a Metropolitului Ioan Meșianu, rugându-l cu supunere, să folosească toate mijloacele posibile legale, pentru înlăturarea atacurilor primejdioase, cu care ministrul de culte prin proiectul său referitor la reformarea școalelor, intenționează stărbirea autonomiei noastre bisericești, eschiderea limbii române din școalele comunale și desființarea școalelor noastre confesionale și naționale românești. Președintele să autorizează și îndrume, ca să prezinte această moțiune I. P. S. Sale D. I. Archiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu.

Fiind exhaustată ordinea de zi, președintele ridică ședința la 3 ore p. m. prin cuvinte de mulțumită la adresa prezenților, cari au arătat atâta zel față de chestiunile noastre bisericești și școlare.

Iată icoana unui tract, după o viață de 5 ani!

G. R.

Vorbirea deputatului V. Goldis

rostită în ședința din 5 Aprilie a dietei ungare.

(Urmare).

Nu este aceasta numai părerea mea, că statul nu este dator a se amesteca în chestia educației în așa măsură, cum se amestecă acum în Ungaria și că nu este mai ales dator a lua cu totul în sarcina sa chestia educației; ci părerea aceasta este totodată și a celor mai distinși pedagogi. Imi voi lua libertatea să citesc numai părerea unuia, alui Ziller.

Acei, cari se ocupă cu pedagogia, vor ști, că Ziller este unul dintre întemeietorii pedagogiei. El a zis, că acolo, unde e de lipsă, statul e dator a organiza școala; dar numai în mod completor. Dacă s'a făcut aceasta, retragă-se și să lase chestia în grija autonomiilor.

Instrucția va putea înflori numai atunci, dacă statul va renunța la dreptul abstract, pe temeiul căruia considera până aci instrucția drept o parte întregitoare a guvernamentului de stat.

Așa dar și marii magistri ai pedagogiei sunt de părere, că învățământul popular se face mai bine așa, dacă se face din partea societății, și mai ales din partea confesiunilor, și că statul nu este îndreptățit a și-l însuși exclusiv numai sieși. În privința aceasta m'ași fi împăcat în câțiva cu acea mărturisire, că guvernul de acum

tră, a răscumpărat pășunatul dela domnii de pământ, a pus pădurile pe numele bisericeii, a cumpărat pădurea domnească și birtul de la comuna Sălășe din drumul țerii și dacă nu ar fi sosit „filoxera“ să le nimicească viile, ar sta în fruntea comunelor din comitatul Sibiiului. Magul are școală nouă, case parohiale, birt comunal, pădurile dela proprietarii unguri le-au cumpărat poporenii, au făcut un drum care leagă bine comunicația cu Săcelul — și oamenii sunt în stare materială și morală bună, iar Săcelul a cumpărat pădurile dela orașul Sibiiu, a cumpărat casele poștei, are școală bună cu învățător harnic și este pe calea cea mai bună de a înființa fondul pentru zidirea bisericeii și sistematizarea unui post nou de învățător.

Preoții din aceste comune sunt cu calificăție bună, notarii Pop, Berghizan, Iliu, Cosma, Decei au fost bărbați cu pricepere și au lăsat urme de activitate mănoasă, despre cel mai curând ales, viitorul va dovedi, dacă va ști călea pe urmele înaintașilor. La aceste stări a contribuit numai energia și priceperea, dragostea de neam și biserică a persoanei, care a înțeles glasul vremii și de ce să-i ascund numele, este fostul notar cercual Ioan Ivan,

și mai ales dl ministru al cultelor nu este adictul statificării exclusive, ci află că e bine, corect și salutar, ca să se mențină dreptul confesiunilor de a înființa și susținea școli. Dar dacă vom lua în seamă, că acest proiect intră cât e congruent cu principiile arătate mai înainte, eu din parte-mi aflu, că nu numai că proiectul nu este congruent cu acele principii, ci stă în contradicție directă cu acelea. Mai înainte de toate proiectul e jignitor pentru confesiuni, fiindcă la redactarea proiectului confesiunile nu au fost ascultate. Nu vreau să zic că ar fi datoria legislației de a-i asculta pe toți aceia, cu privire la cari vrea să creeze legi.

Recunosc suveranitatea legislației; dar așa cuget, că ar trebui să se facă totuși aceea, ce e cuminte și ce se cuvine. Când e vorba despre legea de presă se ascultă, de obicei, părerea domnilor ziariști. Când e vorba despre o lege a industriilor se adună măcelarii și ceilalți domni industriași și li se ascultă părerea. Și se ascultă și părerea camerelor industriale. Cât pentru avocați se ascultă părerea camerelor advocatiale. Așa cred, că atunci, când e vorba de un lucru atât de mare, când e vorba ca să se facă o schimbare autonomiei de veacuri, garantate prin lege, a confesiunilor, — ar fi fost de cuviință a se asculta și confesiunile.

Molnár Jenő: Când e vorba de învățători, atunci să-i ascultăm pe preoți?

V. Goldiș: Și învățătorii aparțin confesiunilor. Prin aceasta însă, guvernul nu s'ar fi obligat a accepta proiectul confesiunilor. Procedându-se astfel, s'ar fi înălțurat cel puțin o săgeată veninoasă, pe care confesiunile cu drept cuvânt o simțesc în corpul lor în urmarea îngrijorării lor față de acest proiect. (Mișcare în stânga). Atunci nu s'ar putea zice, că legea aceasta s'a făcut „de nobis, sine nobis“. Nici nu pot pricepe, ce interes a cerut, ca în cazul de față să se procedeze altfel, decât cum era la loc să se procedă. Acum câteva zile am cetit (Voci: Să auzim! Să auzim!) că dl ministru de justiție a convocat o anchetă a ziariștilor, ca să le ceară avizul cu privire la o eventuală revizuire a legii de presă. Eu îi atribuesc importanță mare presei — sunt și eu ziarist — și am o deosebită stimă față de presă; dar așa cred, că și confesiunile sunt vrednice ca să fie stimat și considerate — și atunci, când e vorba despre ele, ar fi lucru cuviincios, ca să se asculte și părerea lor. Adevărat, că mai înainte de ce s'ar fi prezentat proiectul lui Berzeviczy, confesiunile au fost ascultate, deși nu în med. oficio, ceea ce noi am excepționat, ci dl ministru a chemat pe câțiva, după bunul său plac, și cu aceștia a vorbit despre treburile naționalităților.

E foarte firesc lucru, că dl ministru a căutat să se conchese tot astfel de persoane la anchetă, cari aveau fericirea de a se bucura de simpatiile dlui ministru. Procedura aceasta, după a mea părere nu este corectă, pentru că dacă vreau să cunosc — din oficiu — părerea confesiunilor, atunci trebuie să-i ascult pe factorii competenți ai confesiunilor. (Mișcare în stânga). Voci între naționaliști: Să auzim! Să auzim! Eu cred, că nu va contesta nimeni, că au toată dreptatea confesiunile, când se simțesc jignite. Faptul e, că au fost jignite confesiunile atunci, când nu au fost ascultate în chestia unui proiect de lege, care le privia de aproape; fiindcă se poate, că prin aceasta s'ar fi infundat calea agitațiilor pe această chestie și dl ministru ar fi putut să facă ici-colo atari schimbări în proiect, cari, poate ar fi mulțumit pe o parte mare a naționalităților.

Motivul, că proiectul acesta de lege ar fi din cale afară urgent, nu ajunge pentru a motiva neglijența aceasta. Recunosc și eu urgența proiectului acestuia în ceea ce privește, ce e cu adevărat de dorit, ca învățătorii să ajungă cât mai de grabă la o plată mai bună; dar nu înțeleg cum pretinsa urgență a acestui proiect s'ar potrivi cu acea dispoziție a proiectului, că legea odată creată, le va obliga pe confesiuni numai după trei ani. Dacă putem să le lăsăm confesiunilor, timp de trei ani, pen-

tru a se aranja în vederea acestei legi, atunci mai puteam să adăugăm încă două luni, pentru a li se de prilej confesiunilor ca să se pronunțe. (Mișcare în stânga).

Prezidentul: Liniște!

Vasile Goldiș: Adevărat, că proiectul de lege, în sine, este urgent, fiindcă o vorbă despre îmbunătățirea plăților oamenilor săraci; dar această urgență nu se poate concorda cu acea enunțatie cuprinsă în proiect, că legea va intra în vigoare numai cu trei ani mai târziu; fiindcă numai atunci vor trebui confesiunile să se declare, dacă primesc ori nu condițiile acestea.

Cel mai mare defect al proiectului acestuia este, că nu e sincer. (Voci pe băncile naționalităților: Să auzim! Să auzim!) Proiectul acesta de lege recunoaște confesiunilor dreptul de a ridica școli, recunoaște autonomia confesiunilor, dar în practică face tocmai contrarul, și anume, stărbeste, în multe cazuri rimicește drepturile autonome ale confesiunilor. Și sub ce pretext? Proiectul acesta de lege pune teza așa: le dau confesiunilor ajutor de stat, dar în proporție cu ajutorul dat, voi stărbî drepturile autonome ale confesiunilor. Așa dar ajutorul nu este decât un pretext pentru amestec și în suflul prea multora încofăta hănișilor. Proiectul acesta de lege a fost adus aici nu atât în interesul învățătorilor — cât mai vărtos pentru a se afla pretextul, ca să se stărbesească drepturile autonome ale confesiunilor.

Voi dovedi, că principiul pe care se bazează proiectul de lege este cu totul fals, pentru că ajutorul de stat nu este permis, ca să servească spre stărbirea drepturilor confesiunilor. Dacă recunosc, că din punct de vedere al intereselor țării a fost bine, ca să aibă confesiunile autonomie, de aici nu poate să urmeze numai decât, că atunci, când confesiunile sunt ajutate de stat, autonomia lor nu ar mai fi de folos. Eu voi dovedi, că legile noastre dispun altfel, dispun tocmai contrarul. Ajutorul de stat nu e pentru stărbirea autonomiei confesionale, ci dimpotrivă, pentru întărirea aceleia. Acesta este înțelesul articolului de lege XX din 1848. Poftiți și cetiți cu atențiune și veți afla, că în articolul acesta de lege se uesc donă principii. Două principii, cari se exclud imprumutat — puse amândouă în aceeași lege — aceasta ar fi o absurditate! Anume: a zice odată, că recunosc drepturile autonome ale confesiunilor, recunosc și aceea, că statul este dator a ajuta confesiunile și a zice iarăși, că pe cât le voi ajuta, pe atâtea le voi stărbî drepturile — aceasta e o absurditate. (Contraziceri în stânga). Căci doară atunci am proceda tot mai așa, ca bunăoară, dacă mi ar cădea în mână un om, așa ca să am putere asupra vieții lui și i-aș zice: Prietene! Nu am să-ți fac nici un rău. Viața ta îmi este scumpă și sfântă. Nu ți-o voi lua deci. Dar nu îți voi da de mâncare. Ci ca să te încredințezi ce inimă bună am, îți voi da și ție de mâncare, dacă vrei. Dar pentru un blid de mâncare îți voi tăia o mână. Pentru al doilea blid de mâncare îți voi tăia cealaltă mână iar după ce te vei fi săturat de tot, îți voi lua viața.

Markos Gyula: Aceasta este o cinică ștrengărie valahă! (Zgomot.)

Prez: Pe dl deputat Markos îl chem la ordine.

V. Goldiș: Principiul acesta se contrazice, absolut, cu legile de până aici. Am amintit despre Art. de lege XX din 1848. Ca să dovedesc cât de multă dreptate am, voi ceti aceea parte a statutului organic al bisericii gr. ort. române, care se referă la chestiunea aceasta. Acest statut organic se întemeiază pe articolul de lege XXXVI din 1863, Maiestatea Sa la sancționat, după ce a fost contrasignat din partea ministrului; are deci putere de lege. În statutul acesta, On. Cameră, la punctul 8 al părții generale se zice: (citez-te). „Părțile constitutive amintite ale metropoliei se vor îngriji din bună vreme de acele mijloace morale și materiale, cari sunt de lipsă pentru ajungerea scopurilor bisericești, școlare și fundationale și întrucât prin colectele, cari se vor face în lăuntru și în afară de metropolie nu se vor putea acoperi spesele necesare, se vor adresa statului, cerând ajutor.“

(Va urma).

NOUȚĂȚI.

Pentru gimnaziul din Brad au mai intrat la cassa arhidiecezanu 100 cor. dela institutul de credit „Parsimonia“ din Bran și 300 cor. dela „Zlăgoeana“ din Zlatna. Apoi dela comuna bisericească Căna, protopresbiteratul Alba-Iulia, suma de 82 cor. 81 fil. dela comuna bisericească Cuzma 10 coroane, dela comuna Tălmăcel 46 cor., dela comuna Lovnic 7 cor. 20 fil. și dela comuna Rusciori 4 cor. 60 fil.

Adunarea din Beiuș. După știrile sosite din Beiuș, adunarea națională convocată pe 14 Aprilie a fost dizolvată cu forța de către solgăbirul Markovits. Jandarmii au făcut uz de arme. Românul Vasile Sala din Drăgonești a fost rănit de moarte. Mulți inteligenți au fost deținuți.

Reuniunea din Sibiu pentru ajutoarea robilor își ține adunarea generală a anului curent în 28 Aprilie n. Duminecă, la orele zece și jumătate din zi, în cancelaria advocatială a secretariului reuniunii, Dr. Daniel Heinrich, Piața mare, Nr. 18.

Parastas. Pentru fericita odihnă în regretatului Iosif Enescu, fost preot Du Sibiu, suburbii inferioare, astăzi solemn. Au minecă în 14 l. ca Zistorial Mateiu Voilean servit asesorul Ioan B. Boiu. Din partea și președintele defunctului erau prezenți: Preaferosia Sa dl arhimandrit, vicar arhiep. Dr. Ilarion Pușcariu ca unchiu, jalnica soție Virginia născ. Tipeiu, fratele Iuliu Enescu, protopresbiterul S. Medean din Sebeș și dl Frateș (București), precum și mai mulți amici ai răposatului. Terminat parastasul, s'a făcut procesiune la cimitir, unde s'a sfârșit piatra de granit așezată pe mormânt. În veci pomenirea lui!

Anunț. „Frăția“, institut de credit și economii, societate pe acții cu sediul Agnita—Szentágota, comitatul Târnava-mare, și-a început activitatea. Localul institutului se află în strada principală în casele tractului protopopesc Agnita, vecine cu judecătoria regească și cartea funduară. În numele direcțiunii: I. Muntean, protopresbiter.

† Remus Barbu, proprietar în Cricău, după grele suferințe a trecut la cele eterne Duminecă în 14 Aprilie 1907 în etate de 28 ani. Astructura rămasăștelor pământesti s'a făcut Marți în 16 Aprilie n. 1907 d. a. la 2 ore în cimitierul gr. cat. din Cricău. Fieci țărana ușoară!

La fondul Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit sodalul măsar Mihail Turean și soția sa Eugenia n. Apolzan, 1 cor. și Dr. Toma Ienciu, avocat în Pui, 1 cor.

Pentru fundațiunea „Iosif Enescu“, în loc de cunună pe mormântul regretatului meu soț, d-na văd Eugenia Paraschiv, din Sebeșul-săsesc, a donat suma de 20 cor., pentru care îi exprim pe calea aceasta sinceră mulțumită. *Virginia Enescu*

Câte ziare se publică în Europa? După o statistică făcută de ziarul „Verkehr's Zeitung“, ziaarele publicate în Europa sunt în număr de aproape 20 de mii. Germania ocupă primul loc cu 5500 ziare, dintre cari 800 zilnice. Apoi urmează Anglia, Franța și Italia.

Foamea din China ia proporții îngrozitoare. După știrile sosite din Shanghai, numărul celor lipsiți e de 19 milioane, dintre aceștia cam la 3 milioane să luptă cu moartea în urma foamei. Zilnic mor cu miile. Părinții își vând copiii pentru alimente. Viceregele a exprimat mulțumită statelor străine pentru trimiterea de ajutoare, cari însă nu sunt suficiente pentru atâtea putere de om.

Mulțumită. Subscribul preot în numele comitetului și sinodului parohial gr. ort. din Bobâlna, îmi țin de plăcută dăruirea a aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțumite domnului deputat Dr. Aurel Vlad și st. domn Iancu Ionță, pentru donațiunea de una mie (1000) coroane, făcută în favorul bis. noastre gr. ort. din Bobâlna, întru amintirea sufletului repositat soacre și mame Ana Adamovici. Rog pe bunul Dumnezeu, ca această faptă deamă de urmat, să le-o răsplătească prin darul său bogat, însutit, iar nobilul suflet al răposatei, să petreacă în locașurile Domnului, unde nu este durere, nici înfrățire, nici suspinare, ci viață fără de sfârșit. Bobâlna, 14 Aprilie 1907. Petru Lula, preot gr. ort.

Emigrarea. Numărul celor emigrați în luna Februarie din Ungaria s'a urcă, după statistica publicată mai zilele trecute, la 20.474 suflete, dintre aceștia 18.672 au emigrat la America.

Nenorocire pe Dunăre. În apropierea Neoplantei a fost apucată o plută, care venea pe Dunăre, de vifor și răsturnată. Zădarnică a fost toată silința oamenilor, de a mână pluta la țarm. Unul dintre plutăși a murit în valuri, ceilalți s'au mântuit.

Un parc în valoare de 10 milioane fancei a dăruit miliardarul Rockefeller orașului Cleveland. Acest parc, care are o întindere de 6000 de hectare, și e bogat în livezi frumoase și dumbrăvi, a fost destinat ca parc public. Marinosul american a pus însă condițiunea orașului, ca în parc nimeni să nu fumeze și beuturi alcoolice să nu se consume în el.

Cernăuți. În 1908 se implinea țărișoarei Bucovina, a Cernăuțului, 75-a rangul de oraș. Din înci-fost rîdăceasta se va sărba un iubileu. Casa de economie din Cernăuți a dăruit 200.000 coroane pentru zidirea unui spital de copii în anul iubilar.

Prezident de reichsrath doctor în medicină. Contele Vetter von der Lilie, care fusese în sesiunea trecută prezidentul reichsrathului austriac, a depus în săptămâna trecută la facultatea de medicină din Viena examenul special pentru morbiuri interne, cu un succes strălucit. Contele, care acum e de 51 ani, se ocupă cu medicina din plăcere științifică.

Cărți și reviste.

Vatra școlară, revistă pedagogică Nr. 4 cuprinde: Dr. Petru Șpan: Vatra părintească în învățământul educativ. Dr. I. Lupaș: Tădinte anticulare. C. Popa: Lecțiune practică din limba română. Regulament pentru examenul de calificare în învăț. la institutele ped. gr. or. române. Dări de seamă. Informațiuni. Abonament: pe an 6 cor. în patrie, 8 cor. în străinătate. Administrația: Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 30.

Școala și Biserica sub direcția dlui Dumitru Stănescu. Anul al X-lea Nr. 3 are următorul cuprins: Dumitru Stănescu: Anarhia; Un răspuns; Viața religioasă. Preotul V. Enăcean: Anecdota. D. S. Taina pocăinței. Nicolae M. Căciulă: Cu privire la năcazurile noastre. At. I. Dimitriu: Meditațiune. Subprot. Clinean: Conferință Documente. Explicația gravurilor. Maxime și cugetări. Informațiuni. Redacția și administrator: București, Calea Rahovei Nr. 40.

„Luceafărul“ nr. 7 a apărut cu următorul sumar: O. Goga: Rugăciune (poezie). I. Agărbiceanu: Domnișoara Linuța (novelă). G. Murru: Monumente antice din Roma: Coloseul, jocurile, gladiatorii și lupta cu fiarele, soarta din trecut și starea de față a Coloseului. I. D. Soriciu: Un dor de viață toată (poezie). Dinu Rămură: Cântec (poezie). G. Em. Georgale: Coana Zinca Dăscălița. I. Boroia: Ifigenia în Taurida de Goethe (actul III, sc. I). Liliac: Legendă de Hago Salus. Oct. Goga: Zile rele (poezie). Cronica: Ortografia Academiei române, Adunările noastre, Tulburările din România, Neamul acăștoșelor, De ale noastre. Revista politică și literară, Ornamentica română și Incercări. Ilustrațiuni: Coloseul reconstruit: Lupta cu fiarele și Coloseul văzut din lătura sud-est.

Salomea, dramă de Oskar Wilde, a apărut în „Biblioteca pentru toți“ din București, Nr. 231, în traducerea poetului și artistului Z. Bărsan. Această dramă este una din cele mai artistice creațiuni ale spiritului modern. Dintr'un cunoscut subiect biblic, Wilde a reușit să închege o dramă zguduitoare, care trece astăzi, ouerind, peste toate scenele europene, în entuziaștele aclamațiuni ale criticilor. Traducerea e făcută într-o limbă românească aleasă, așa că broșura asta poate satisface cele mai rafinate gusturi literare de la noi. Prețul minimal de 30 bani o face accesibilă ori și cui. De vânzare la toate librăriile și la editorul Leon Alealay. — București.

Posta redacției.

Dlui I. G. inv. Dacă e luată hotărârea cu unanimitate, nu trebuie să mai treacă prin sinodul parohial.

Nr. 110/1907

[93] 1—3

Concurs

Conform ordinului Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 13 Martie, Nr. 2636 și din 10 Martie a. c. Nr. 730 B.s., pentru întregirea parohiilor de cl. III, Hășdeu cu filiile Dobâna, și Goleș, și Socet cu filiile Poiana-Rebitele și Runcul-mare, protopresbiteratul Hunedoarei, se excrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumente le imprenate cu a este posturi de paroh, sunt venitele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțiști dela stat.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, până la termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral având a se prezenta în termenul regulamentar, la biserică, pentru a cânta, în celebra și cânta.

in comitetul protopresbiteral al Hunedoarei, cernente comitetele parohiale con-

Hunedoara, la 30

Avram P. 1907.

protopresbiteraria

[92] 1—1

Publicare de licitație.

Comuna bisericească Roșia, protopresbiteratul Sibiiului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice zidirea caselor parohiale.

Licitațiunea se va ținea Duminică, în 15 Aprilie st. v. (28 Aprilie st. n.) 1907, la 2 ore p. m. în edificiul școlii ortodoxe confesionale din Roșia.

Prețul strigării este 5622 cor. 32 fileri.

Licitanții au a depune vadiu 10% dela suma de mai sus în bani gata sau în hârtie de valoare.

Planul și preliminarul de spese revăzute și aprobate de Preavenerabilul Consistor se pot vedea oricând până la ziua licitației la subsemnatul oficiu parohial unde doritorii pot primi deslușirile cele mai amănunțite referitor la această întreprindere.

Roșia, la 2/16 Aprilie 1907.

Oficiul parohial gr. or.

Constantin Moldovan m. p.
paroh-prezident.Simion Coman m. p.
notar.

Un funcționar

dispunând de câteva ore libere peste zi, e aplicat a propune: **Contabilitatea dublă de bancă sau comerț prin corespondențe** (scrisori). Condițiuni favorabile. A se adresa la redacțiunea acestui ziar, eventual postrestant sub: „Contabilitate” Sibiiu. [91] 3—3

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiu”.

La librăria arhidiecezană din Sibiiu, se află de vânzare următoarele cărți:

- Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K — 24
 2. Trifoiul, de Eugen Brote — 24
 3. Prăsirea pomilor, de D. Comșa — 24
 4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean — 80
 5. Însoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote — 160
 6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu — 70
 7. Statutele tovărășilor agricole — —
 8. Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen) — —
 9. Povește pentru stăpîirea gâdărilor de Maiu — 10
 10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii — —
 11. Povește pentru apărarea împotriva gâdărilor, cari sfredelesc mugurii — 10
 12. Scurtă povățuire la stăpîirea șoarecilor de câmp — 10
 13. Cum să îmblătim orzul de bere — 18

Sfânta
Evangelie

Tipărită cu litere latine în Tipografia arhidiecezană, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit

Ioan Mețianu.

Se află de vânzare în Librăria arhidiecezană din Sibiiu—Nagyszeben, cu următoarele prețuri:

1. Nelegată cu K 15—
2. În legătură de piele roșie deschisă, tăietură galbină, colțuri încadrate simplu și în mijloc cu cruce, de amândouă părțile, veritabil aurită, cu copcii . . . 25—
3. În legătură roșie fipă, piele de chagrin, tăietura aurită, colțurile cu evangelistii, la mijloc înainte „Nașterea Mântuitorului”, la mijloc în dos „Restignirea”, pe amândouă părțile aurită, cu două copcii tari de metal aurite
4. Legătură în pliuș, fin de mătăsă, icoanele în emali, încadrate de metal, aurită, cu cutie solidă, căptușită pe dinlăuntru cu mătăsă:
 - a) cu patru icoane în colțuri și una la mijloc . . . 100—
 - b) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc . . . 125—
 - c) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc . . . 140—

Administrația
Tipografiei arhidiecezane.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuitură de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâini și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercelat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție for e slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
 colțul strada Kálmán.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu insistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 13—

Sibiiu — Nagyszeben.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu se pot procura următoarele cărți mai nou apărute:

- Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 250 c.
 Agârbiceanu Ioan: De la țară, 150 cor.
 Bărsan Z.: Ramuri, 150 cor.
 Brătescu-Voinesti I.: Nuvele și schițe, 150 c.
 Beldiceanu N. N.: Chipuri dela maha'a, 150 c.
 Boureanu E.: Povestiri din copilărie, 150 c.
 Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 150 cor.
 — Pe Dunăre, 1 cor.
 — În luncă, 1 cor.
 Coșbuc G.: Koltémények, fordította Reva, 150 cor.
 Cunțan Maria: Poezii, 125 cor.
 Chendi Ilarie: Foiletoane, 250 cor.
 — Preludii, ediția II, 250 cor.
 — Fragmente, 250 cor.
 Delatistana Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 250 cor.
 Gădei: Ruși și țărâimea românească, partea I—III à 30 fileri.
 Emilgar Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 150 cor.
 Farago Elena (Fatma): Versuri, 150 cor.
 Fiammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 150 cor.
 Gorun Ion: Taina a șasa, 150 cor.
 Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 150 cor.
 Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 250 cor.
 Hodos Constantin: Nuvele, 150 cor.
 Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume à 250 cor.
 — Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene 4 cor.
 — Inscriptii din bisericile României 5 cor.
 — Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 150 cor.
 — Neamul românesc în Bucovina, 250 cor.
 — Ștefan cel Mare și Mihail Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
 — Drumuri și orașe din România, 250 cor.
 — Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 150 cor.
 — Cuvinte adevărate 250 cor.
 — Lupta pentru limba românească, 1 cor.
 — Sate și mănăstiri din România, 250 cor.
 — Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 250 cor.
 Iosif St. O.: Credințe (poezii), 150 cor.
 — Din zile mari, 2 cor.
 Ion Manolache-Holda: Fețe, nuvele, 150 cor.
 Jules Brun și N. Papahagi: Moșneagul dela Munte, roman, 150 cor.
 Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regulă practice de bunăcuviință între oameni, 150 cor.
 Lecca Haralamb G.: Poezii, 150 cor.
 Morazi D. C. Ruși și Români cu o prefață, de N. Iorga 150 cor.
 Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
 Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.
 — Râs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 150 cor.
 Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 150 cor.
 Petra Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 150 cor.
 Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 150 cor.
 Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 350 cor.
 Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 150 cor.
 — Șoimii, roman, 150 cor.
 — Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
 — Crâșma lui Moș-Precu, 2 cor.
 — Povestiri din războiu, 2 cor.
 — Floare-ofilă, roman, 2 cor.
 — Amintirile Căpraruului Gheorghită, 2 cor.
 Sandu Aldea C.: Drum și popas, note de drum și schițe, 125 cor.
 — În urma plugului, 150 cor.
 Scrob Carol: Rouă și brumă (poezii), 150 c.
 Stavici Ion: Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume à 250 cor.
 — Mara, roman 250 cor.
 Teodoru A. Gh.: Din viața marinarului, nuvele 150 cor.
 Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procura **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețșoare sus și jos à **8.60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețșoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.